

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa "A." sp. z o.o. w W.

przeciwko M. sp. z o.o. S. sp.k. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 kwietnia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 13 marca 2018 r., sygn. akt VII AGa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), któremu nadał formę pytania, „czy faktycznie, jak w niniejszej sprawie przyjął Sąd Apelacyjny, ocenie przez pryzmat art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. (ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji) podlega jedynie wynikająca z umowy treść uzgodnień stron, a nie faktycznie wykonywanie tej umowy, tj. czy dla dokonania oceny, czy pobranie konkretnej opłaty stanowi przewidziany w art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. czyn nieuczciwej konkurencji, w sytuacji gdy umowa konkretyzuje świadczenie i cenę za jej wykonanie, świadczenie to pozostaje poza zakresem obowiązków kupującego wynikających z umowy sprzedaży, a w sprawie nie wykazano, że porozumienie zostało drugiej stronie narzucone, nie jest konieczne poczynienie ustaleń w zakresie dotyczącym rzeczywistego wykonywania usług przewidzianych umową, a jeżeli tak to jak to ma do kryterium ekwiwalentności świadczeń?”.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych

ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Problem sformułowany przez skarżącego nie ma cech określonych wyżej. Jest bowiem oczywiste, że jeśli strony związały się umową o treści pozwalającej na zrealizowanie interesów każdej z nich, to przysługują im w pierwszej kolejności roszczenia o efektywne wykonanie takiej umowy, a ewentualnie o naprawienie szkody wyrządzonej jej niewykonaniem. Stanu powstałego w następstwie niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, usprawiedliwiającego wystąpienie z powyższymi roszczeniami, nie sposób jest zakwalifikować jako czynu nieuczciwej konkurencji z art. 15 u.z.n.k.

Powód powołał się także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) w zakresie podstaw skargi kasacyjnej, wynikającą z rozstrzygnięcia przez Sąd Apelacyjny o opłatach pobieranych przez pozwanego na podstawie porozumienia z powodem dotyczącego wspólnych przedsięwzięć promocyjnych sprzecznie z utrwalonym w orzecznictwie sądów poglądem, że „w świetle art. 353¹ k.c. przepis art. 15 ust 1 pkt 4 u.z.n.k. nie stoi na przeszkodzie nawiązywaniu przez strony umowy sprzedaży (dostawy) towaru odrębnych stosunków umownych, których elementem jest świadczenie pieniężne po stronie sprzedawcy w zamian za usługi kupującego, jednak pod warunkiem zachowania przy kierowaniu i wykonywaniu tego typu zobowiązań ściśle określonych wymogów”.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie pozwala

stwierdzić, żeby skarga kasacyjna powoda była uzasadniona w sposób oczywisty. W ramach argumentacji mającej wykazać tego rodzaju kwalifikowaną wadliwość zaskarżonego wyroku powód odniósł się jedynie do oceny dowodów i ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Apelacyjny, gdy tymczasem Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej byłby związany ustaleniami faktycznymi Sądów *meriti* przyjętymi za podstawę rozstrzygnięcia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), gdyż skarga kasacyjna nie może kwestionować ustaleń faktycznych ani oceny dowodów, która do nich doprowadziła (art. 398³ § 3 k.p.c.). Niezależnie od powyższego trzeba wskazać, że problemy identyfikowane przez powoda we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania były już rozważane przez Sąd Najwyższy, który wyjaśnił, że art. 15 ust. 4 u.z.n.k. wskazuje stypizowane delikty polegające na utrudnianiu dostępu do rynku. Samo powołanie się na pobieranie przez kontrahenta opłat innych niż marża handlowa nie stwarza domniemania, że czyn nieuczciwej konkurencji rzeczywiście wystąpił. Utrudnianie dostępu do rynku jest określonym przez ustawodawcę, stypizowanym, nazwanym, szczególnym czynem nieuczciwej konkurencji, a nie materialnoprawną przesłanką, której wykazanie miałoby dopiero przesądzać o wystąpieniu czynu. Przepis art. 15 ust. 4 u.z.n.k. nie stanowi jednak podstawy domniemania utrudniania dostępu do rynku i nie prowadzi do przerzucenia na pozwanego ciężaru dowodu, że czyn nie wystąpił. Ciężar dowodu, że zawarta umowa nie odpowiada art. 353¹ k.c., obciąża stronę kwestionującą jej treść (art. 6 k.c.), a zatem obowiązek dowiedzenia zarówno utrudniania przedsiębiorcy dostępu do rynku, a więc zachowania przykładowo określonego w art. 15 ust. 1 pkt 1 - 5 u.z.n.k., jak i nieuczciwego charakteru takiego utrudniania, spoczywa na powodzie. W przypadku zaś twierdzenia, że narzucone dostawcy jednostronnie opłaty w istocie nie dotyczyły usług marketingowych, promocyjnych, reklamowych czy innych, bowiem takie usługi nie były w rzeczywistości przewidziane umową, albo umowa stwarzała jedynie pozór świadczenia, czy też że przewidziane nią usługi nie miały ekonomicznej wartości, na powodzie spoczywa ciężar wykazania, że takie zachowanie wypełniało hipotezę art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. W ramach swobody zawierania umów (art. 353¹ k.c.) dopuszczalne jest wprowadzenie przez strony do umowy dostawy postanowień dotyczących dodatkowych usług, w tym usług

promocyjno-handlowych, czy innych podobnych świadczeń. Zawieranie takich umów może być korzystne dla dostawcy, który w przeciwnym wypadku czynności związane z reklamą, promocją itp. podejmowałby samodzielnie (zob. też wyrok Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2014 r., III CSK 228/13, nie publ.). Swoboda ułożenia umowy przez strony, według ich uznania, w granicach oznaczonych w art. 353¹ k.c., pozwala im na uzgadnianie dodatkowych świadczeń o charakterze pieniężnym w zamian za inne ekwiwalentne świadczenia przedsiębiorcy o silniejszej pozycji rynkowej. Strony mogą w umowie dopuścić nawet pewną nieekwiwalentność świadczeń. Dopiero gdy słabszy przedsiębiorca udowodni, że umowa, którą się związał odbiega od zasad przewidzianych w art. 353¹ k.c., a taki jej kształt został mu narzucony, to można przyjąć, iż doszło do popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji polegającego na pobieraniu innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży, określonego w art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. (zob. nie publ. wyroki Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2016 r., I CSK 825/15, z 28 marca 2018 r., V CSK 217/17).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 108 § 1, art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 265), orzeczono jak w postanowieniu.